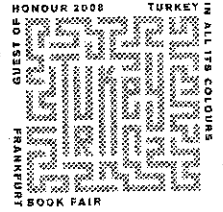

T.C

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/5539

Sayı : B.16.0.SGB.0.10.01.00/610 - 233237
Konu : Soru Önergesi

26./12./2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 25/11/2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/ 9503 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Şenol BAL'ın 7/5539 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

Ertuğrul GÜNAY
Bakan

EK:

Cevap (4 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği :

TBMM Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ŞENOL BAL'IN 7/5539 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ
CEVABI**

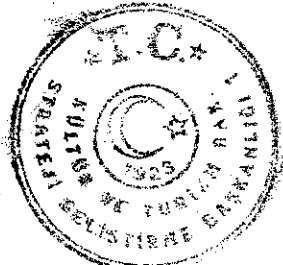
Tarihi eserleri açısından eşi benzeri olmayan Türk tarihinde çok önemli bir yeri olan Bitlis ilinin "Ahlat" ilçesinde Anadolu Selçuklularından kalma sayısal ve nitelik bakımından dünyada eşi benzeri olmayan Selçuklu İslam Mezarlığının çürümeye terk edildiği kamuoyuna yansımıştır.

SORU 1: Bakanlığınızdan mezar taşları üzerindeki yazıların tercüme edilip, tarihimize ışık tutacak bilgilerin araştırılması ve bu tarihi eserlerin korunması beklenirken, mezarların tahrip olması, özelliklerini kaybetmesi bu konuyla ilgili Bakan olarak sizi rahatsız etmiyor mu?

CEVAP 1 : Bitlis ili, Ahlat ilçesi, İcikubbe Mahallesiinde yer alan, I ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı ile Kentsel Arkeolojik Sit Alanı içerisinde bulunan Selçuklu Mezarlığının Çevre Düzenleme Projesi, ilk olarak Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 15/12/2005 tarihli ve 509 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Selçuklu Mezarlığında bulunan mezar taşlarının korunmalarının sağlanması amacıyla öncelikle bu taşların Fotogrametrik Yöntemle Belgelenmesi Projesi kapsamında Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunda değerlendirilmesi sonucu alınan 04/10/2007 tarihli ve 132 sayılı kararla 131 adet mezar rölövesinden 56 adedinin uygun olduğuna karar verilmiş, Kurulun 08/02/2008 tarihli ve 189 sayılı kararıyla da geri kalan 75 adet mezar rölövesi uygun bulunmuştur.

Selçuklu Mezarlığının korunmasına yönelik çalışmaları değerlendirmek amacıyla Bakanlığımızın 11/04/2005 tarihli ve 45238 sayılı Oluru ile, çeşitli üniversitelerin restorasyon bölümlerinden öğretim üyeleri ve Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü uzmanlarından oluşan bir Bilimsel Danışma Kurulu oluşturulmuştur.

Söz konusu Bilimsel Danışma Kurulunun 23-25/06/2008 tarihleri arasında yerinde yaptığı toplantı sonucunda Bitlis-Ahlat Selçuklu Mezarlığının korunmasına yönelik bir eylem planı hazırlanmıştır. Bitlis-Ahlat Selçuklu Mezarlığının Korunmasına Yönelik Eylem Planında; mezarlık çevre düzenlemesine, mezarlık alanındaki mezar taşlarının belgelenmesi ve korunmasına (restorasyon, konservasyon) ilişkin çalışmalar yer almaktadır.

Eylem Planı kapsamında; Bitlis Ahlat Selçuklu Mezarlığı Çevre Düzenleme Projesi hazırlanarak, Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 10/06/2005 tarihli ve 349 sayılı kararı ile onaylanmıştır. Çevre düzenleme projesinde öngörülen karşılama merkezinin yer aldığı parsellerin kamulaştırılması tamamlanmıştır.

Kuzey ve güney giriş kapıları ile ziyaretçi karşılama merkezi uygulama projeleri Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunda 27/06/2006 tarihinde onaylanmış, güney ve kuzey giriş kapısı uygulaması tamamlanmıştır.

Bitlis Ahlat Selçuklu Mezarlığının Fotogrametrik Yöntemle Belgelenmesi işi çalışmaları tamamlanmış bu kapsamda; mezarlığın 1/200 planlarının çıkarılması, arazi verilerinin elde edilmesi, alan içerisindeki mezarların envanterlenmesi (numaralandırılması), her birinin fotogrametrik yöntemle belgelenmesi, 3 boyutlu olarak taranması çalışmaları yapılmıştır.

Ahlat Selçuklu Mezarlığı Çevre Düzenleme Projesinin revize edilmesi işi, Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunda değerlendirilerek, 24/10/2008 tarihli ve 270 sayılı karar ile uygun bulunmuş olup Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 14/11/2008 tarihli ve 774 sayılı yazısı ile kararın ilgili Kurumlara dağıtımı yapılmıştır.

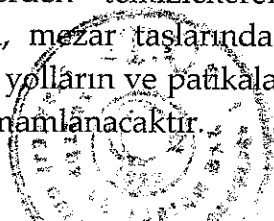
Bilimsel Danışma Kurulunun görüş ve önerileri doğrultusunda devam ettirilmesi planlanan çalışmalar çerçevesinde;

-Alandaki mezar taşlarının konservasyon, restorasyon çalışmalarına yönelik uygulamalara pilot bölge olarak belirlenecek alandan başlanarak, bir program dahilinde alan geneline yayılacaktır. Mevcut olan mezar taşlarının ayrıntılı teknik analizlerinin yapılması, müdahale çeşitlerinin belirlenmesi, taşların buna göre sınıflandırılması, kullanılacak restorasyon malzemelerinin belirlenmesi işine devam edilecektir.

-Meydanlık mezarlığındaki kazı çalışmalarına öncelik verilip toprak altındaki akıtlar çıkarılacak, orijinal kotunun altında kalan sandukaların etraflarının açılıp temizlenerek orijinal seviyeye getirilecek, alanın drenajı yapılacaktır.

-Meydanlık mezarlığındaki eğilmiş ve devrilmiş taşlar kaldırılıp eski haline getirilecek, eksik veya kırılmış kısımlar restore edilerek tamamlanacaktır.

-Mezar taşlarının likenlerden temizlenerek (taşlara zarar vermeyeceği anlaşılırsa yapılacak) korunması, mezar taşlarındaki kitabelerin okunması, çevre düzenleme projesi kapsamındaki yolların ve patikaların düzenlenmesi ile tabelaların yazılıp yerlerine konulması işi tamamlanacaktır.

Ayrıca, 25/07/2007 tarihli ve 129330 sayılı makam oluru ile Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel M d rl   m zce, Ahlat Selçuklu Mezarlı ının korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik proje ve uygulama çalışmalarını yönlendirmek amacıyla Bitlis, Ahlat Selçuklu Mezarlığı Proje Koordinatörlüğü oluşturulmuştur.

SORU 2: Kültür ve Turizm Bakanlığı, kültür değerlerimizi koruma imkanlarını nerelerde kullanıyor?

CEVAP 2 : Bilindiği  zere Bakanlığımız genel bütçeden aldığı pay % 0, 38-0,42 arasında sınırlı bulunmaktadır. Yine bu pay içerisinden kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve gelecek kuşaklara taşınması ile ilgili sorumluluğu üstlenen Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne ayrılan pay % 18 civarındadır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa göre 9.000'i aşan sit alanı, 100.000'e yakın anıt eser 400' n üzerinde bilimsel kazı ve yüzey araştırmasının gerçekleştirilmesinin yanı sıra yurt dışındaki tarihi eserlerin bakım ve onarımlarının da Bakanlığımıza ayrılan bu imkanlarla gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

3386 ve 5226 sayılı Kanunla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 35 - 49'uncu maddelerine istinaden 10/08/1984 tarihli ve 18495 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak y r rl    giren "Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Olarak Yapılacak Araştırma, Sondaj ve Kazılar Hakkında Yönetmelik" uyarınca Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünce yerli ve yabancı bilim adamlarınca yapılmak üzere izin verilen kazı ve araştırma çalışmalarına devam edilmektedir.

Genel anlamda ülkemizdeki korunması gerekli kültür varlığı olarak tescilli yapılarımız,  ren yerlerimiz, sit alanları ve arkeolojik alanlarımızın korunarak yaşatılmasına yönelik proje ve uygulama çalışmaları ile elde edilen buluntuların bakımı ve konservasyonları için bütçe imkanlarına göre sağlanan  deneklerimiz kullanılmaktadır.

Ayrıca yurtdışındaki ata yadigarı kültür varlığı niteliindeki eserlerin korunmasına ilişkin çalışmalara teknik ve mali destek sağlanmaktadır.

Bitlis ili, Eski Ahlat Şehri Kazı Çalışmaları, 13/08/2007 tarihli ve 2007 / 12560 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Gazi Üniversitesi ve Bakanlığımız adına Doç. Dr. Nakış KARAMAĞARALI tarafından sürdürülmekte olup 2008 yılında ise Doç. Dr. Nakış KARAMAĞARALI başkanlığında Keş Deresi, Arıklı Deresi, Param Deresi, Gaban Deresi, Ulu Dere ile Harabe Şehir Mahallesi, Tahtı Süleyman Mahallesi, Sultan Seyyid ve Harabeköy'de gerçekleştirilmiştir.

Yapılan çalışmalarda; Arıklı Deresinde 9 adet kayaya oyulmuş mekân ve büyük kısmı tahrip olmuş bir su kanalı, Harabe köyde kayaya oyulmuş bir kilise ile kayaya oyulan mekanlar tespit edilmiştir. Sultan Seyyid'de ise Osmanlı Kalesine ulaşan su kanalının bağlantısı araştırılmış ve Harabe Şehir ile Tahtı Süleyman Mahallelerinde kayaya oyulmuş mekanların rölöve çalışmaları yapılmıştır.

Söz konusu kazı çalışmaları için; 2005 yılında 80.000 YTL, 2006 yılında 245.000 YTL, 2007 yılında 250.000 YTL ve 2008 yılında 394.000 YTL ödenek aktarılmış olup 394.000 YTL'nin 85.000 YTL'si Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bütçesinden, 309.000 YTL'si ise yatırım bütçesinden aktarılmıştır.

